

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน" สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi-Stage Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนทั้งหมด 99 โรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 8 กลุ่ม

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนจากแต่ละกลุ่มโรงเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ 19 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียน โดยการสุ่มอย่างง่ายมาโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ได้ตัวอย่างที่เป็นกลุ่มประชากรนักเรียนทั้งสิ้น 760 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 2 ชุดด้วยกันคือ

1. แบบสอบถามแบบการเรียน โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนของนักศึกษาที่สร้างโดย แอนโทนี กราส์ชา และ เซอร์ริล ไรซ์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) ซึ่งใช้วัดแบบการเรียนของนักศึกษา 6 แบบคือ แบบอิสระ (Independent) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบพึ่งพา (Dependent) แบบแข่งขัน (Competitive) และแบบมีส่วนร่วม (Participant) แบบวัดแบบการเรียนฉบับนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.858

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส504) ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ส504) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยข้อสอบปรนัยจำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.25-0.75 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.78 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ฉบับนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.8597

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแบบการเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาทั้ง 2 ฉบับ ไปใช้กับตัวอย่างประชากร แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอ็กซ์ (SPSS - Statistical Package for the Social Science) หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามแบบการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์แบบการเรียนแต่ละแบบ โดยการคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแบบการเรียนของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าที-เทสต์ (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมปรากฏว่า แบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นแบบมีส่วนร่วม เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นแบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และอันดับสุดท้ายเป็นแบบหลีกเลี่ยง เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ พบว่านักเรียน มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์ที่สูง มีลักษณะแบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนแบบการเรียนรู้ที่มีลักษณะอยู่ในเกณฑ์ต่ำคือ แบบหลีกเลี่ยง
2. ผลการศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ต่างกัน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ มีลักษณะแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด คือ 52.21 และมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแบบหลีกเลี่ยงต่ำสุด คือ 39.08 ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์สูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
3. ผลการเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 แต่เมื่อพิจารณาแต่ละแบบการเรียนรู้พบว่า แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ และแบบหลีกเลี่ยง 3 แบบการเรียนรู้เท่านั้น ที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงและต่ำ มีลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำมีลักษณะแบบการเรียนรู้ แบบหลีกเลี่ยงมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง แต่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์แบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยเพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ว่ามีแบบการเรียนรู้แบบใด โดยการเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดลงมาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับ 1 และอยู่ในเกณฑ์สูง อันดับรองลงมา มีลักษณะในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน ส่วนแบบการเรียนรู้ที่นักเรียนมีลักษณะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ แบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง การที่นักเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 5 แบบดังกล่าว หมายความว่า ในการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น นักเรียนมีวิธีการเรียนมากกว่า 1 แบบ เช่น นักเรียนที่มีลักษณะแบบมีส่วนร่วม ก็อาจจะมีลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมอยู่ด้วย ดังผลการวิจัยของ อุไรรัตน์ ศรีสวย (2526 : 63) ที่พบว่า แบบการเรียนรู้แบบอิสระกับแบบร่วมมือ แบบอิสระกับแบบแข่งขัน แบบพึ่งพากับแบบมีส่วนร่วม และแบบร่วมมือกับแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวก ยกเว้นแบบหลีกเลี่ยงกับแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางลบ นอกจากนี้จากการศึกษาของ กราชา ไรช์แมน (Grasha Reichman) ก็พบว่า นักศึกษาโดยทั่วไปมีลักษณะการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ แต่มีในระดับต่าง ๆ กัน ไม่มีนักศึกษาคณใดมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่งไว้โดยเฉพาะ (Grasha Reichman : 1972 อ้างถึงใน Granston and Barclay 1985 : 137) จากการที่ผู้เรียนมีลักษณะแบบการเรียนรู้ร่วมกันหลายแบบดังกล่าว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ควรคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อประกอบหลาย ๆ แบบปนกัน เพื่อสนองตอบความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน

การที่นักเรียนมีลักษณะแบบการเรียนรู้ทั้ง 5 แบบร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบการเรียนรู้ทั้ง 5 นี้ สามารถสนองความต้องการในเรื่องของการศึกษาและลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนระดับนี้ได้ ในหลาย ๆ ประการ ดังเช่น การที่นักเรียนมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ก็จะสนองความต้องการในเรื่องค่านิยมทางการศึกษาที่จะทำให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้ในขณะเดียวกันแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือก็จะสนองลักษณะธรรมชาติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงของวัยรุ่นที่กลุ่มเพื่อนเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตอย่างมาก คือ เห็นความสำคัญของการมีเพื่อน การรวมกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน และบุคคลแวดล้อม

จึงทำให้นักเรียนต้องการมีปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดีกับเพื่อนและครู จึงเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ส่วนแบบการเรียน แบบพึ่งพา เป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ได้มาจากระบบการศึกษา การเรียนการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เป็นแหล่งวิชาการและที่ปรึกษาของนักเรียนตลอดมา และอาจจะเนื่องมาจากอิทธิพล การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กจะได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เสมอมา จึงเป็นการฝึกนิสัยการพึ่งพาผู้อื่น นอกจากนี้ก็นักเรียนมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนอย่างมากในวัยนี้ นักเรียนจึงมีโอกาที่จะพึ่งพาทั้งเพื่อนและครูในการเรียนตลอดมา ส่วนแบบการเรียนอีกแบบหนึ่งที่นักเรียนมีคือ แบบอิสระ ซึ่งจะเป็ผลมาจากอิทธิพลลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนวัยนี้ ซึ่งต้องการความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก เชื่อความสามารถและความต้องการรับผิดชอบตนเอง ซึ่งมีความ คิดว่าตัวเองมีความเป็นผู้ใหญ่แล้ว (สุชา จันทน์เอม 2529 : 29, 33) จึงต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อหาประสบการณ์และการเรียนรู้ด้วยลักษณะเหล่านี้ นักเรียนจึงมีลักษณะการเรียนแบบ อิสระร่วมกับแบบการเรียนอื่น ๆ ด้วย และแบบการเรียนสุดท้ายคือ แบบการเรียนแบบแข่งขัน ซึ่งการที่นักเรียนมีลักษณะแบบนี้อาจมีสาเหตุมาจากหลายประการเช่น นักเรียนต้องการเป็นผู้ชนะ ต้องการอยู่เหนือผู้อื่น เพื่อตนเองจะได้รับรางวัลหรือความพอใจ ความสนใจจากครู และเพื่อน ๆ ทำให้นักเรียนใช้การเรียนแบบแข่งขันเป็นแรงกระตุ้น จูงใจให้นักเรียนมีความมานะพยายาม - ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น และอีกประการหนึ่งอาจจะเป็เพราะระบบการศึกษาที่ทำให้ นักเรียนเคยชินกับการสอบแข่งขันอยู่เสมอ นอกจากนี้มีผลการวิจัยที่สนับสนุนคือ ผลการวิจัยของ อุไรรัตน์ ศรีสวย (2526 : 67) ที่พบความสัมพันธ์ของแบบการเรียนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ แบบการเรียนแบบอิสระกับแบบร่วมมือ ($r = 0.32$) แบบอิสระกับแบบแข่งขัน ($r = 0.30$) แบบอิสระกับแบบมีส่วนร่วม ($r = 0.37$) แบบพึ่งพากับแบบแข่งขัน ($r = 0.37$) แบบพึ่งพากับแบบมีส่วนร่วม ($r = 0.26$) แบบแข่งขันกับแบบมีส่วนร่วม ($r = 0.34$) แบบร่วมมือกับแบบมีส่วนร่วม ($r = 0.52$) โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทุกคู่ หมายความว่าถ้าผู้เรียนมีแบบการเรียนแบบหนึ่งแล้ว ก็จะมีแบบการเรียนของคู่ที่มีความสัมพันธ์ด้วย

และเมื่อพิจารณาประเด็นที่น่าสนใจพบว่า การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับหนึ่ง และแบบร่วมมือเป็นอันดับสอง ซึ่งไม่ตรงกับผลการวิจัยของประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล 2524 : 105 อุไรรัตน์ ศรีสวย 2526 : 62) กอบกาญจน์ ศรประสิทธิ์ 2529 : 92) และนภาพรณ์ ทองประเสริฐ 2531 : 96) ซึ่งได้ผลการวิจัยตรงกัน

ว่า นิสิตนักศึกษาชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง และแบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับสอง ส่วนแบบการเรียนรู้อื่นได้ผลการวิจัยที่คล้ายกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ศึกษา เป็นผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาทั้งสิ้น ในขณะที่การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยระดับการศึกษา สภาพการเรียนรู้การสอนและอายุที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้ผลการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างบ้าง และจากการที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับ 1 อาจเป็นเพราะ 1. มาจากสภาพการเรียนรู้การสอนในห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนทุกวันทุกวิชา และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถหลบไปอยู่ในที่อื่น ๆ ได้ นอกจากต้องเข้าชั้นเรียน จึงทำให้นักเรียนต้องเข้าชั้นเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้การสอน 2. ด้วยระเบียบของการวัดและประเมินผล นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ที่มีการวัดและประเมินผลในด้านจิตพิสัยร่วมด้วย ซึ่งการพิจารณาให้คะแนนจิตพิสัยนี้ ครูจะแจ้งให้นักเรียนทราบว่า จะพิจารณาจากเรื่องใดบ้าง ซึ่งก็จะเรื่องการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอนร่วมอยู่ด้วย อาจเป็นการจูงใจให้นักเรียนมีลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3. อาจมีสาเหตุมาจากเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องเตรียมตัวเพื่อสอบคัดเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป จึงต้องเห็นคุณค่าของการเรียนรู้จากชั้นเรียนอย่างมาก โดยพยายามเข้าชั้นเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนให้มากที่สุดเพื่อแสวงหาความรู้และประสบการณ์ที่จะได้รับ

แต่อย่างไรก็ตาม แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือซึ่งนักเรียนมีลักษณะอยู่ในอันดับ 2 และเป็นแบบการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมาก การที่นักเรียนมีลักษณะแบบนี้เพราะอาจจะเป็นเนื่องจากนักเรียนวัยนี้ ต้องการเป็นที่ยอมรับและยกย่องจากเพื่อน ๆ และผู้ใหญ่ ชอบช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่เพื่อน (สุชา จันทน์เอม 2529 : 26 และสุจิต เพียรชอบ 2525 : 188) เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว นักเรียนวัยนี้จึงตั้งใจเรียน ชอบทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ และให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อจะได้เป็นที่รู้จักและสนิทสนมกับเพื่อน ๆ และครู นอกจากนี้ยังมีข้อค้นพบจากงานวิจัยของ อุไรรัตน์ ศรีสว (2526 : 62) ที่พบว่าแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อสนองตอบต่อความชอบของผู้เรียนทั้งสองแบบการเรียนรู้นี้ ครูจึงสามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำงานร่วมกันได้

สำหรับแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง เป็นแบบการเรียนรู้ที่นักเรียนมีลักษณะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (2524 : 86 และ นภาพรณ ทองประเสริฐ 2531 : 96) ที่มีผลการวิจัยตรงกันว่า นิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรีไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ

2. การวิเคราะห์แบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ มีลักษณะแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 แบบ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์สูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบฟังพาแบบอิสระ แบบแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากผลการวิจัยนี้มีประเด็นที่น่าสนใจคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ มีลักษณะการเรียนรู้แบบหลักเลียง ซึ่งลักษณะของนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงคือเป็นคนไม่สนใจเรียน ไม่ชอบเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน อาจจะเป็นสาเหตุให้นักเรียนประเภทนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ ตรงกันข้ามกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีลักษณะการเรียนรู้แบบหลักเลียงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งก็อาจเป็นผลมาจากลักษณะของนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาบทเรียนมาก ๆ สนใจในการเรียนไม่ต้องการขาดเรียน และพยายามเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยของ อุไรรัตน์ ศรีสวย (2526 : 63) ที่พบว่าแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงกับแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันในทางลบ ($r = -0.43$) ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียงจะไม่ชอบมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และในทางตรงกันข้าม นักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมก็จะไม่ชอบมีลักษณะการเรียนรู้แบบหลักเลียง เพราะมีความสัมพันธ์กันในทางลบ

3. ผลการเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน

จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกันมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกันจะมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน" แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (2524 : 89) กอบกาญจน์ ศรประสิทธิ์ (2529 :

104) และนภาพรณ์ ทองประเสริฐ (2531 : 97) ที่พบว่านักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และจากการวิจัยของ เมเบิล เค เอ็ม ลัม และ เจ พี ลิด ดี โคท (Mable K. M. Lum 1960 : 109-115), J.P. Lid di Coet 1972 : 6133A) พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีนิสัยในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยนี้มีความแตกต่างจากผลการวิจัยของ เฮนรี แมดค็อกซ์ (1963 : 9) ชาร์ลส์ แอล ไดเนอร์ (Charles L. Diener 1970 : 396-400) ที่พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีนิสัยในการเรียนแตกต่างกัน และ นภาพร เมษรักษาวิช (2525 : 66-67) ก็พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีนิสัยและทัศนคติทางด้านการศึกษาดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมียปัจจัยประกอบต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรร่วมกันหลายประการ ดังเช่น ระดับสติปัญญา ความสามารถในการเรียน ความสนใจ ความถนัด ทัศนคติ แรงจูงใจ วิธีการเรียนหรือนิสัยในการเรียน ครูผู้สอน วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการเรียน เป็นต้น แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะตัวแปรตัวเดียวเท่านั้นคือ แบบการเรียนรู้ ซึ่งอาจทำให้แบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงและต่ำไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในแต่ละแบบการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันนั้น มีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ในแบบการเรียนรู้ดังต่อไปนี้คือ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วม โดยนักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์ (2529 : 104) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ไม่สนใจเรียนไม่ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ และในการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และมีส่วนร่วมมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และ .01 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนเหล่านี้เป็นคนชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น พยายามที่จะให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นนักเรียนที่ชอบการเรียนรู้และชอบเข้าชั้นเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริง ๆ และมีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชั้นเรียน อีกทั้งเป็นบุคคลที่มีความ

สัมพันธ์ดีทั้งกับเพื่อนและครู จึงมีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ

ข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ 3 ประเด็นคือ

1. นักเรียนมีลักษณะการเรียนรู้ทั้ง 5 แบบร่วมกัน ซึ่งได้แก่ แบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน ตามลำดับ
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำมีลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำ

ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ก. ครูสังคมศึกษา

1. ครูสังคมศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธีปนกัน ไม่ควรใช้วิธีใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว และควรมีสื่อประกอบการสอนหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของนักเรียนที่หลากหลาย
2. ครูสังคมศึกษาควรให้ความเอาใจใส่แก่นักเรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ ศึกษาสาเหตุการที่นักเรียนกลุ่มนี้มีลักษณะการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือ แนะนำให้นักเรียนปรับปรุงตนเองสนใจและมีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น ด้วยวิธีใช้กระบวนการกลุ่ม ตลอดจนเสริมแรงจูงใจด้วย เพื่อช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มต่ำสูงขึ้น
3. ครูสังคมศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบบมีส่วนร่วมและร่วมมือให้แก่แก่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข. สถาบันการศึกษา ควรสนับสนุนให้ครูสังคมศึกษา

1. เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ อยู่เสมอ
2. ได้ผลิตและใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชน ในต่างจังหวัดเพื่อที่จะได้ข้อมูลนำมาพัฒนาการเรียนและประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรมีการนิจการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ร่วมกับการศึกษาแบบการเรียนของนักเรียน เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อการศึกษา บุคลิกภาพ ความถนัดทางการเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น ซึ่งจะทำให้มองเห็นภาพรวมของลักษณะนักเรียน และทำให้ผลการวิจัยสมบูรณ์ มีประโยชน์มากยิ่งขึ้น
3. ควรได้มีการศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น
4. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองว่าถ้าวิธีการสอนของครูสอดคล้องกับแบบการเรียนของผู้เรียนแล้ว จะมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นมากเพียงใด
5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนของนักเรียนกับแบบการสอนของครูว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย